

Ostatky a obnovená tradice „podšable“?

Šavlové (šablové) tance, někdy zvané „podšable“, jsou starým tancem, který navazuje na různé obdoby zbojnických tanců, které svým původem sahají až do 15. století. Jedná se o mužský kruhový skočný tanec, při kterém se muži drží navzájem za dřevěné šavle, a za zpěvu předvádí různé taneční figury. Tanec se podařilo v různých formách dochovat v některých moravských obcích (Strání, Bystřice pod Lopeníkem, Komňa), ze kterých byl postupně rozšířen prakticky po celém Slovácku.

Tento tanec jsme letos také nacvičili a předváděli na ostatky. Co nás k tomu vedlo? I když to tak může leckdy vypadat, nemáme za cíl v naší vesnici násilně zavádět nové zvyklosti nebo k nám přivádět cizí zvyky z jiných dědin nebo regionů. Jakkoli jsme právě u tohoto zvyku vždy želeli, že se u nás nedochoval (nebo ani nikdy neprovozoval), nikdy by nás nenapadlo uměle ho do Lovčic přivést, ani přesto, že zaujímá své tradiční místo i v některých nedalekých vesnicích (Bukovany, Ždánice). Nemusím proto asi příliš barvitě líčit, jakou radost nám udělal nálezný objev originální lovecké písně, která se k této tradici podle všeho vázala:

LOVČICE

Zp. František Drozd, 69 r. Zap. Františka Kyselková, 1930. ÚEF A 294/3.

Ho-spo-dář, ho-spo-dyň, pě-kně vám dě-ku-jem
ja, za va-ši u-cti-vost; by-dte spá-nem-bo-hem.

Při fašaňkové obchůzce mládenců nese jeden z nich rožeň (meč, šavli). Na Hané i na Slovácku chodí dům od domu, v každém domě zazpívají a zatančí. Pak jsou obdarováni: na rožeň dostanou slaninu nebo uzené maso, do koše koláče, dávají se i peníze. Při odchodu z domu pak zpívají děkovnou píseň.

(Olga Hrabalová, Lidové písně z Kyjovska a Ždánicka, sv. I)

Takto zapsala původní loveckou písničku paní Františka Kyselková, která se pracovně zabývala sběrem lidových písní v našem regionu (předsedou jejího výboru byl Leoš Janáček). Písnička má stejný nápěv jako písnička „Lovecké panenky“, kterou jsme „oživili“ o dva roky dříve (tu mimo jiné zapsala také paní Kyselková u téhož zpěváka). V knize byla dále uvedena poznámka, že se jedná o píseň svým charakterem ojedinělou, která v obdobné formě nebyla v jiných oblastech zaznamenána.

Písničku paní Kyselkové zazpíval v roce 1930 pan František Drozd, v té době 69-letý, a dalo by se tedy předpokládat, že si tuto píseň pamatoval ještě z dob jeho mládí, kdy snad sám po masopustních obchůzkách chodíval. Existence písně a přiložený text nám snad dovoluje domnívat se, že tento masopustní zvyk v minulosti zaujímal své místo i v naší vesnici.

Existenci písně jsme zaznamenali zhruba měsíc před ostatky a ihned jsme začali přemýšlet o tom, zda se nepokusit v rámci ostatkové obchůzky „podšable“ tancovat. Slovo dalo slovo (a že to nedalo

moc práce) a ze dne na den se daly věci do pohybu. Během tří týdnů jsme měli vyrobené šavle, nacvičený tanec a minimální nutný počet nadšených tanečníků. To nejhorší bylo ale stále před námi. Byly to pochybnosti a strach z toho, jaké bude přijetí čehosi nového ze strany loveckých patriotů. Někteří nás podporovali s tím, že si pamatují, že se v mládí tanec učili, někteří naopak odrazovali, že tento zvyk do Lovčic nepatří.

Rozpaky a pochybnosti nás ale opouštěly stejně rychle, jak rychle jsme masopustním průvodem postupovali obcí. U konce obchůzky, kdy se už rozkřiklo, že se děje něco „netradičního“, sledovaly naše snažení desítky lidí. A vzhledem k tomu, že jsme zaznamenávali vesměs pozitivní reakce, mohu za sebe slíbit, že se budeme snažit pokračovat i nadále. Domnívám se, že by tento zvyk mohl vnést novou mizu do žil s postupem času čím dál více skomírajícím ostatkům. Snad se o to důstojně pokusil už letos. Všichni, kdo by se chtěli na obnově této tradice podílet spolu s námi, jsou vítání otevřenými náručemi. A nebojte, šavlí máme dost.

Za Mužský Spolek Lovčice, Petr Konečný